

Розвиток новітньої філософії науки і техніки

Виконав:

ст. групи ПМОм-11

Кравець Назар

Філософія науки і техніки є порівняно молодого гілкою філософії, яка набирає значущості у сучасному світі через стрімкий розвиток технологій та їх вплив на людство. Від традиційної філософії науки, яка переважно займається питаннями логіки і методології наукового пізнання, сучасна філософія науки і техніки зміщує фокус на більш прикладні питання, включаючи етику, соціальні наслідки наукових відкриттів та їх технічне втілення.

Історичний розвиток і ключові постаті

Розвиток цієї галузі пов'язаний із багатьма ключовими фігурами, які почали по-новому осмислювати роль науки та техніки у ХХ столітті. Зокрема, **Карл Поппер**, відомий своїм внеском у розвиток філософії науки, запропонував концепцію фальсифікації як критерій науковості. Він стверджував, що наукові теорії повинні бути піддані перевірці та можливості спростування, що відкриває нові перспективи для наукового прогресу.

Інша важлива постать — **Томас Кун**, чия книга *"Структура наукових революцій"* стала переломною в осмисленні наукового прогресу. Кун вводить поняття "парадигм" і стверджує, що розвиток науки проходить через революційні зміни парадигм, а не поступове накопичення знань. Його ідеї відкрили шлях для більш критичного осмислення науки як соціально вбудованої діяльності.

Сучасний підхід до науки і техніки також формувався під впливом **Мартіна Гайдеггера**, який в своїй роботі *"Питання про техніку"* попереджав про небезпеку технізації людського буття, коли технології починають визначати не лише зовнішній світ, але й самосвідомість людини. Це осмислення продовжили такі філософи як **Жан-Франсуа Ліотар**, який аналізував вплив технологій на постмодерну епоху і людську суб'єктивність.

Соціальні та етичні аспекти

Одним із ключових напрямків сучасної філософії науки і техніки є осмислення етичних та соціальних викликів, зумовлених технологічними інноваціями. В сучасному світі стрімкий розвиток штучного інтелекту, біотехнологій, робототехніки та інформаційних технологій породжує нові етичні дилеми, як, наприклад, питання конфіденційності, автоматизації праці, генетичної модифікації та кібербезпеки.

Ганс Йонас, у своїй роботі *"Принцип відповідальності"*, вперше систематизував ідеї щодо моральної відповідальності людини перед майбутніми поколіннями за технологічні впровадження. Його погляди спонукали сучасних філософів приділяти більше уваги екологічним та соціальним аспектам науково-технічного прогресу.

Інтеграція науки і техніки

Окремої уваги заслуговує питання синтезу науки і техніки. З одного боку, наукові відкриття стають фундаментом для розробки нових технологій. З іншого — розвиток технологій стимулює нові наукові запитання та інструменти для їх вирішення. Як підкреслював **Бруно Латур** у своїй праці *"Ми ніколи не були сучасними"*, наука і техніка не є окремими сферами діяльності, вони взаємодіють і перетинаються в процесі побудови реальності.

Висновки

Філософія науки і техніки залишається важливою дисципліною для розуміння сучасного світу, де наукові відкриття і технологічні інновації мають глибокий вплив на суспільство, культуру і моральні цінності. Аналізуючи розвиток цієї філософської дисципліни, можна побачити її значущість для формування критичного мислення та відповідальної поведінки в умовах технологічного прогресу.